

به نام خداوند جان و خرد

سخن سردبیر

در بامداد بیست و سوم خردادماه ۱۴۰۴، رژیم صهیونیستی اسرائیل با همکاری شماری از عمال داخلی خویش به چندین نقطه در کشورمان تجاوز کرد. این حملات که با به‌شهادت‌رساندن شماری از فرماندهان نظامی و دانشمندان هسته‌ای کشورمان آغاز شد، با تعرض به پایگاه‌های نظامی، مناطق مسکونی، بیمارستان‌ها، فرودگاه‌ها، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، زندان اوین و ... ادامه یافت. از سوی دیگر در اول تیرماه ۱۴۰۴، ایالات متحد آمریکا نیز در اقدامی نظامی با عنوان عملیات چکش نیمه‌شب به سه مجموعه از تأسیسات هسته‌ای در ایران از جمله تأسیسات هسته‌ای فردو، نطنز و تأسیسات اتمی اصفهان حمله کرد. در اثر این حملات، تقریباً ۱۱۰۰ نفر از جمله ۱۰۲ زن و ۴۵ کودک کشته شده و بیش از ۶۵۰۰ نفر زخمی شدند. در این حملات، ۲۱۰ مرکز تجاری، ۱۶ مرکز آموزشی، ۱۷ ساختمان هسته‌ای، ۱۰۰۰۰ واحد اقامتی و ۲۳ مرکز پزشکی شامل بیمارستان‌هایی در کرمانشاه و تهران مورد حمله قرار گرفتند. علاوه بر این در نهم اسفند ماه ۱۴۰۴ با حملات هوایی و موشکی آمریکا و اسرائیل به بیت رهبری و به شهادت رسیدن رهبر معظم انقلاب (ره) و شماری از مسئولان نظام، تجاوز نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی به کشور عزیزمان مجدداً آغاز گردید. در اثر این تجاوز ۳۳۷۵ تن از افراد نظامی و غیرنظامی کشور به درجه رفیع شهادت نائل شده، ۲۶۵۰۰ نفر زخمی شدند و ۱۴۹۰۰۰ واحد غیرنظامی محتمل خسارت گردیدند.

حملات نظامی رژیم صهیونیستی و آمریکا در جنگ ۱۲ روزه (و سپس تجاوز نهم اسفند ماه ۱۴۰۴ به جمهوری اسلامی ایران که همچنان ادامه یافته است) مصداق بارز تجاوز مسلحانه و نقض‌های فاحش قواعد حقوق بین‌الملل حاکم بر مخاصمات مسلحانه قلمداد می‌شود. رژیم صهیونیستی اسرائیل که تصور نمی‌کرد توان موشکی جمهوری اسلامی ایران، بر سپر دفاع موشکی آن رژیم و اقدامات خصمانه دولت‌های هم‌پیمان این رژیم غلبه نماید و رعب و وحشت را در سراسر سرزمین‌های اشغالی این رژیم مستولی گرداند، هیچ تمایزی میان اهداف و اشخاص نظامی با غیرنظامی قائل نشد و تأسیسات صلح‌آمیز هسته‌ای، بیمارستان‌ها، زندان اوین، سازمان صدا و سیما و ... را نیز آماج حملات نظامی خود قرار داد. البته حملات نظامی اسرائیل به ایران که با به‌شهادت‌رساندن دانشمندان هسته‌ای و فرماندهان نظامی کشور در مناطق مسکونی و خارج از زمان مأموریت آن‌ها آغاز شد، خود حکایت از آن داشت که برای رژیم صهیونیستی قواعد و موازین حقوق بین‌الملل بشردوستانه و حقوق بشر از هیچ حرمت و اعتباری برخوردار نیست. نیروهای نظامی رژیم صهیونیستی پیش‌تر نیز با ارتکاب جنایات بین‌المللی مختلف در غزه، بعد از عملیات ۷ اکتبر ۲۰۲۳ همگان را متقاعد ساخته بودند که در قاموس صهیونیست‌ها تنها قاعده بازی، ضرورت حفاظت از منافع و مصالح آن رژیم از هر طریق ممکن است.

پس از چند روز در اول تیرماه ۱۴۰۴ تأسیسات صلح‌آمیز هسته‌ای ایران که همواره تحت نظارت بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار داشتند توسط آمریکا و برای جبران ناتوانی نظامی رژیم صهیونیستی در انهدام آن تأسیسات، مورد حمله قرار گرفتند. ایالات متحد آمریکا که در سال ۲۰۱۸ و به

ابتکار رئیس‌جمهور این کشور *دونالد ترامپ* از برجام خارج شده و به‌صورتی بی‌سابقه، انواع تحریم‌های بین‌المللی مغایر حقوق بین‌الملل را علیه کشورمان وضع نموده بود،^۱ در همراهی با رژیم صهیونیستی و با نقض قواعد حقوق بین‌الملل توسل به زور و نیز قواعد حقوق بین‌الملل بشردوستانه، تأسیسات هسته‌ای ایران را مورد حمله قرار داد. جای بسی تأسف که این اقدام امریکا با واکنش مؤثر نهادهای بین‌المللی ذی‌صلاح و به‌ویژه آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای نیز مواجه نشد.

تردیدی در این مورد نبوده و نیست که تجاوز رژیم صهیونیستی اسرائیل و دولت امریکا به جمهوری اسلامی ایران در جنگ ۱۲ روزه و نقض‌های فاحش قواعد حقوق بشردوستانه بین‌المللی، مصادیق بارز جنایات تجاوز مسلحانه و جنایات جنگی هستند که حداقل قریب به سه دهه از جرم‌انگاری آن اعمال در اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی می‌گذرد. این اعمال جنایی بین‌المللی، مسئولیت کیفری فردی دولتمردان رژیم اسرائیل و دولت امریکا را دامن زده است و به‌رغم محدودیت‌های صلاحیتی دیوان کیفری بین‌المللی در رسیدگی به آن جنایات، هیچ‌گاه مشمول مرور زمان نخواهند شد. از سوی دیگر، وصف جنایی اعمال مجرمانه مزبور و مسئولیت کیفری فردی دولتمردان اسرائیلی و امریکایی در این مورد، نافی وصف متخلفانه اعمال انتسابی مزبور به رژیم صهیونیستی و دولت امریکا نیست. به دیگر سخن، مسئولیت بین‌المللی ناشی از ارتکاب اعمال متخلفانه بین‌المللی متعدد در جنگ ۱۲ روزه، اعم از تخلفات ناشی از نقض حقوق بین‌الملل توسل به زور و حقوق بین‌الملل بشردوستانه، و الزام به جبران کلیه خسارات مادی و معنوی دولت و مردم ایران به جای خود باقی است. در این میان اقدامات امریکا و رژیم صهیونیستی در جنگ ۱۲ روزه علیه جمهوری اسلامی ایران، نقض فاحش قواعد امره حقوق بین‌الملل عام قلمداد شده و حقوق و تکالیف دیگر دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی در قبال آن اعمال نیز شایسته توجهی ویژه است. از سوی دیگر، قصور و ترک فعل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در برابر حمله به تأسیسات هسته‌ای کشورمان، و نیز کمک یا مساعدت (معاونت) دیگر دولت‌ها در اقدامات متخلفانه ارتكابی اسرائیل و امریکا علیه جمهوری اسلامی ایران کاملاً قابل طرح و بررسی می‌نماید.

مجله حقوقی بین‌المللی در راستای مأموریت علمی و مسئولیت اجتماعی خود جهت شفاف‌سازی و مستندسازی نقض‌های قواعد حقوق بین‌الملل در تجاوز ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی اسرائیل و امریکا به ایران، به فراخوان مقالات تحلیلی، علمی و بی‌طرفانه در مورد ابعاد مختلف جنگ ۱۲ روزه از منظر حقوق بین‌الملل مبادرت ورزید، تا با ارزیابی و انتشار آن‌ها در قالب یک شماره مستقل مجله، راهنمای مناسبی برای متولیان امور پیگیری حقوق ایران و قربانیان تجاوز اسرائیل و امریکا در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی ارائه کرده، و پژوهشگران را به تحقیق و بررسی دقیق‌تر این موضوع در قالب کتب و مقالات بعدی، پایان‌نامه‌ها

۱. رسیدگی به دعوای ایران علیه امریکا در دیوان بین‌المللی دادگستری به ادعای نقض عهدنامه مودت که در سال ۲۰۱۸ مطرح شد همچنان ادامه دارد ولی دیوان با صدور دستور موقت در سوم اکتبر ۲۰۱۸ (یازده مهرماه ۱۳۹۷) که به تقاضای ایران و به اتفاق آرا صادر شد، تأیید نمود که تحریم‌های امریکا علیه ایران در خصوص نیازهای انسان‌دوستانه از جمله دارو و لوازم پزشکی و بهداشتی، محصولات کشاورزی و غذایی و قطعات یدکی و تجهیزات ضروری و خدمات برای ایمنی هواپیمایی کشوری و هرگونه محدودیتی در مسیر پرداخت‌ها و انتقال وجوه مربوط به این اقدام‌ها مغایر حقوق بین‌الملل و به‌ویژه قواعد اساسی حقوق بشر است.

و رساله‌های دانشجویی فراخواند. دوازده مقاله‌ای که در این شماره مجله (شش مقاله فارسی و شش مقاله انگلیسی) انتخاب و به زیور چاپ آراسته شده است از میان قریب به یکصد مقاله دریافتی، و پس از ارزیابی دقیق و احتراز از همپوشانی، انتخاب و عرضه شده‌اند. استقلال علمی نویسندگان و رویکرد کاملاً علمی مقالات این ویژه‌نامه، مورد تأکید مرکز امور حقوقی بین‌المللی و مجله حقوقی بین‌المللی بوده و هست. از همه آن‌ها که دعوت مجله را در این مورد اجابت کردند سپاسگزاریم و مشارکت در این حرکت علمی و ملی را ارج می‌نهمیم.

قطعاً پذیرش و انتشار مقالات در این عرصه (به‌ویژه به زبان انگلیسی) می‌تواند به تحقق اهداف عالی مرکز امور حقوقی بین‌المللی و مجله حقوقی بین‌المللی در این زمینه کمک نماید و حقوق‌دانان خارجی را نیز نسبت به این موضوع آگاه و حساس سازد. اما این پایان راه نیست. حتی اگر غرش سلاح‌ها موقتاً متوقف شده باشد، نباید زبان‌ها از گفتن دست بردارند و قلم‌ها نمی‌بایست در کنج عزلت غلاف شوند. تعاطی افکار و اندیشه‌ها در این عرصه را به هیچ وجه درنگ و سکوت زینده نیست. مجله حقوقی بین‌المللی همچنان پذیرای مقالات وزین، بی‌طرفانه، مستدل و مستند در مورد تجاوز آمریکا و رژیم صهیونیستی به کشورمان در جنگ ۱۲ روزه و نیز تجاوز اخیر (۹ اسفند ۱۴۰۴) آمریکا و رژیم صهیونیستی به کشورمان خواهد بود.

سیدقاسم زمانی

فروردین ماه ۱۴۰۵